

NR 2 | 2024.06.13

Så går det för skogsindustrin

Trots minskad efterfrågan, minskad avverkning, minskade leveranser, lågkonjunktur och byggkris är prisutvecklingen för svenska skogsprodukter positiv.

Två drivande faktorer till detta paradigmskifte är ett minskat globalt utbud och ett högt kostnadsläge.

I spåren av den gröna omställningen och dess behov av fossilfria, återvinningsbara material kommer betydelsen av svenska skogsprodukter att öka i världen.

Sammanfattning

Ljuspunkter i konjunkturen – hur snabbt vänder det?

Den svenska skogsbranschen andas just nu optimism och framtidstro, med inneboende förväntningar om en förbättrad global ekonomi. Samtidigt ser vi fortsatt tydliga utmaningar. Kostnadsläget för produktionen är alltså högt, och logistikkedjorna kring råvarutillförseln fortsatt osäkra.

2024 – Året då gamla sanningar bryts?

På marknaden för pappersmassa ser vi att priserna under våren har ökat kraftigt, trots en trevande efterfrågan, drivet av ett minskat globalt utbud och i viss mån högre kostnader.

Liknande tendenser kan också ses på trävarumarknaden. Drivet av ett ökat kostnadsläge för svenska och europeiska sågverk ser vi att trävarupriserna ökar tydligt under våren (+ 13 procent) trots att efterfrågan fortsatt är ganska svag i spåren av lågkonjunktur och byggkris. Priserna är fortfarande 45 procent högre än innan pandemin. En sådan utveckling har tidigare varit främmande för sågverksnäringen, där det i tider med lägre efterfrågan har varit svårt att få full täckning för kostnadsökningar. Även om fram-

tiden får utvisa i vilken mån prisökningarna täcker de höga kostnaderna, går det att konstatera att utvecklingen skapar bättre förutsättningar än vad vi historiskt hade kunnat förvänta oss.

Dessutom ser vi ett tydligt, om än möjligtvis tillfälligt, trendsifte för grafiskt papper. Mitt i en tio år lång nedgång, där efterfrågan har minskat med 70 procent, har plötsligt leveranserna studsat upp med 18 procent från förra året fram till april. I ett längre perspektiv är det en långsam återhämtning men ändå värd att notera.

Minskad förbrukning och avverkning

I spåren av minskad ekonomisk aktivitet har ändå produktionen och efterfrågan minskat i stora drag. Det syns inte minst i en minskad virkesförbrukning och därmed minskande avverkningstakt i de svenska skogarna. Under 2023 minskade den svenska avverkningen med cirka 6 procent jämfört med 2022. Över tid innebär det att virkesförbrukningen jämnar ut och stabiliserar sig. Ett stabilt svenskt skogsbruk blir viktigt när Centraleuropa, som brottas med stora barkborreutbrott, dessutom behöver

ersätta volymer som tidigare importerats från Ryssland samtidigt som Kanada förväntas minska sitt utbud.

2024 – Framtiden är här

För skogsindustrin pekar indikatorerna åt rätt håll. Vi har tidigare pratat om att det globalt finns risk för ett minskat utbud av skogsprodukter, samtidigt som efterfrågan lär öka. Det är därmed också tydligt att utbudstillgången kommer bli nästa stora fråga på den globala marknaden. Den senaste utvecklingen, med ökande priser trots en relativt svag efterfrågan, väcker frågan om vi inte redan nu ser tecken på att verkligheten har hunnit ikapp – framtiden är här nu.

För att kunna erbjuda Europa och världen de hållbara produkter som krävs i den gröna omställningen kommer det aktiva svenska skogsbruket få ännu större betydelse och viktig roll på den globala marknaden.

Christian Nielsen

Marknadsanalys,
trävaror
christian.nielsen
@skogsindustrierna.se
072-209 84 30

Skogsindustrierna är organisationen för företag som förädlar trä till fossilfria och förnybara material. I verksamheten ingår Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation.
Skogsindustrierna har cirka 220 medlemmar runt om över hela Sverige.
www.skogsindustrierna.se

1 Trävarumarknaden

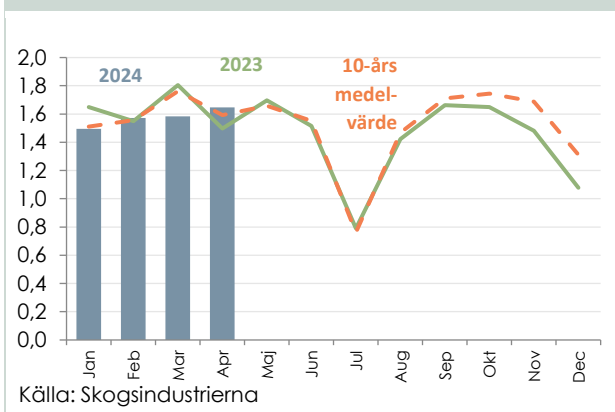
- Förra året bröts en relativt stabil trend i **produktionen** av svenska trävaror då den landade på 17,8 miljoner m³ den lägsta nivån sedan 2014. Hittills i år årets produktion ännu lägre med -4,5 procent.
- **Efterfrågan** på trävaror är svag. Byggkrisen har slagit hårt både i Sverige och Europa.
- Förra året var **leveranserna till den svenska marknaden** de lägsta på 20 år, och för det första kvartalet 2024 är leveranserna ännu lägre: -18 procent jämfört med föregående år.
- 2023 gick dock **exporten** starkare, motsvarande tidigare rekordtakt, vilket höll leveranserna högre. För det första kvartalet 2024 gick dock exporten ned med -13 procent.
- Branschen har under de senaste åren pressats av ett högt kostnadsläge vilket hittills verkar bestå och har påverkat lönsamheten.
- Ett paradigmskifte skett där trävarupriserna anpassat sig till det höga kostnadsläget trots en relativt svag efterfrågan. Denna utveckling har tidigare setts som högst osannolik, men blir nu en naturlig följd av ett minskat globalt utbud.

Sjunkande leveranser trots export

Byggkrisen börjar ta ut sin rätt för svenska sågverks del. 2023 visade sig ha de lägsta leveranserna till den svenska marknaden på 20 år, och inledningen av 2024 har börjat ännu sämre. Leveranserna till den svenska marknaden för första kvartalet minskade med -18 procent.

Förra årets leveranser räddades dock av en oväntat stark export, som var lika stark som under pandemin, även om lönsamheten var svag. Men frågan är om en fortsatt utveckling i samma riktning kan förväntas. För första kvartalet 2024 var den svenska exporten 13 procent lägre än förra året, men har förbättrats något i april.

1.1 Produktion, svenska trävaror

Den svaga svenska kronan är en anledning till att det inte gick ännu sämre under det senaste året, och skulle kunna vara en drivande faktor till fortsatt intresse för svenska trävaror.

En annan faktor är att det i andra skogsländer finns långt värre utmaningar att hantera. Kanada har ett minskande utbud, Centraleuropas nivå av barkborreskador får de svenska angreppen att blekna, och Ryssland har tidigare varit en stor exportör av trävaror till den globala marknaden.

USA blev en besvikelse

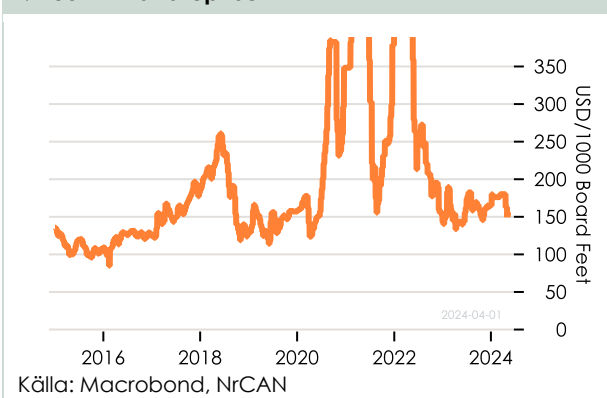
Det fanns tidigare stora förhoppningar om att USA skulle kunna visa vägen ut ur den dåliga trävarukonjunkturen och

marknaden uppvisade tidiga styrketecken, men har visat sig bli något av en besvikelse.

Byggtakten där är fortfarande oerhört stark, men marknaden för renoveringar går riktigt dåligt, och prisläget för trävaror i USA har nu minskat med -14 procent på lite mer än en månad. Att förväntade räntesänkningar har försenats gör inte saken bättre. Den svenska exporten dit har dock utvecklats starkt, men frågan är om den utvecklingen kan fortsätta på kort sikt med tanke på den senaste sättningen.

Även andra marknader fortsätter att hanka sig fram relativt svagt. Men där fanns också lägre förväntningar från start. Exempelvis har exporten till Kina minskat kraftigt och mycket lite tyder på en vändning i närtid.

1.2 USA – trävarupriser

Under förra året var det något förvånande – trots en byggkris – de europeiska marknaderna som fortsatt gick starkt för svensk del och höll uppe exporten. När kronan är svag, och ryska trävaror stoppas på grund av sanktioner, väljer Europa svenskt. Denna utveckling har nu vänt.

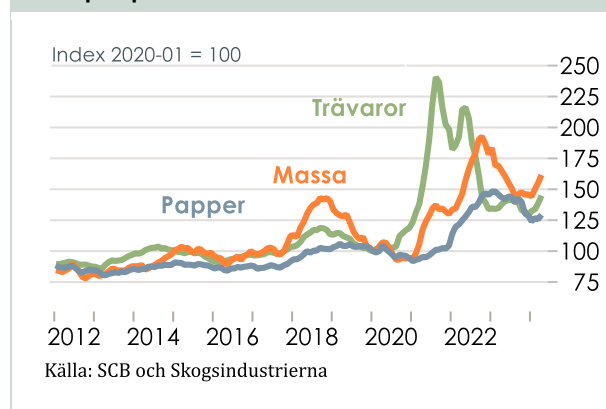
Därmed ser vi att leveranser och export utvecklas sämre, och om kronan skulle stärkas, riskerar läget att förvärras. Därmed är förutsättningarna för den svenska sågverksbranschen fortsatt svåra och situationen kan förväntas vara ansträngd under året.

Samtidigt pekar andra viktiga indikatorer åt rätt håll. Inflationen börjar normaliseras, vi har sett de första

räntesänkningarna och det finns förväntningar om fler. Detta är en viktig utveckling för att säkerställa sågverkens lönsamhet i en situation med bestående höga kostnader.

Det är därmed inte orimligt att förvänta sig att den svenska sågverksproduktionen vid årsslutet visar sig vara lägre jämfört med förra året.

1.3 Exportprisindex

Paradigmskifte i trävarusektorn

Historiskt sett har det varit svårt för svenska sågverk att få kostnadstäckning i en svag konjunktur, och sågverk har oftast haft riktigt svåra tider när efterfrågan har varit låg. Men nu har det skett ett paradigmskifte. Trots en vag efterfrågan och pågående byggkris går det att notera en signifikant prisökning under våren, drivet av ett ökat kostnadsläge i Sverige och framför allt i Centraleuropa. Priserna på svenska trävaror har ökat med +13 procent fram till april, och ligger på en nivå som fortfarande är +45 procent högre än före pandemin.

Inför framtiden är det, oavsett var marknaden nu tar vägen, viktigt att se att marknaden anpassar sig efter kostnadsläget.

Det skulle också kunna ses som ett första tecken på den förväntade utvecklingen med en relativt ansträngd utbudssituation globalt och en stadigt växande efterfrågan över tid i spåren av den gröna omställningens behov av fossilfria, förnybara råvaror.

2 Massa- och pappersmarknaden

- Marknaden för **pappersmassa** var oerhört stark under våren, där priserna ökade kraftigt.
- Nedläggningar av produktionskapacitet globalt, tillsammans med kortsiktiga produktions och leveransstörningar, har skapat ett utbudsunderskott.
- Den tidigare starka **exporten** av pappersmassa till Kina, som förra året slog rekord som Sveriges största exportmarknad, är dock nästan i fritt fall och det är andra marknader, bland annat Europa, som går starkt istället.
- Marknaden för **grafiskt papper** trotsar dock en långsiktig strukturnedgång, där den svenska produktionen minskat med 70 procent över tio år. För inledningen av 2024 har nu leveranserna ökat med cirka 20 procent jämfört med föregående år.
- Samtidigt ser vi att övriga segment, såsom förpackningsmaterial också ökar, men dock i en mer trevande takt.
- Sektorn kan förväntas försiktigt förbättras efterhand som världsekonomin återhämtar sig.

Infrjade förväntningar och oväntad uppkomling

Under 2023 kunde vi se en tidig och stabil sättning för pappers- och massamarknaden, men en förbättring under 2024 förväntades. Dessa förväntningar infrias nu, kanske till och med tidigare än väntat, med en allmänt trevande efterfråganökning. Framför allt massamarknaden sticker ut som det starkaste kortet, men lite oväntat uppvisar även segmentet för grafiskt papper en oerhört bra trend.

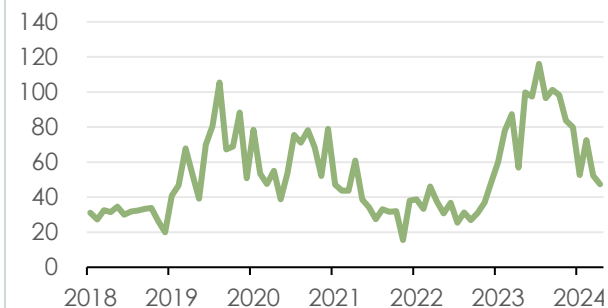
Massamarknaden

Priserna för pappersmassa har ökat kraftigt under våren. Ett minskat utbud, både strukturellt med stora nedläggningar, men även i form av störningar med driftsstopp i Finland – som dessutom drabbades av strejk inom hamnsektorn under våren – är den viktigaste orsaken.

Den kinesiska marknaden har under de senaste åren växt och blivit Sveriges största exportmarknad för pappersmassa. Under förra året levererade Sverige mer än en miljon ton till Kina, vilket var rekord. Sedan dess har dock den kinesiska marknaden varit i nästan fritt fall, och leveranserna till Kina har nu minskat med -20 procent för de första fyra månaderna. Men trots en vikande efterfrågan i Kina ökar svenska leveranser totalt, eftersom Europa vill köpa svenskt.

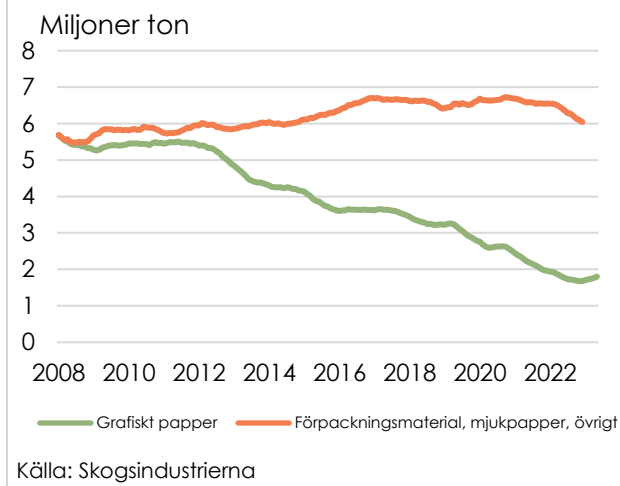
2.1 Svensk export av marknadsmassa till Kina

Tusen ton per månad

Källa: Skogsindustrierna

2.2 Leveranser av papper och kartong

Källa: Skogsindustrierna

Ökat intresse för grafiskt papper

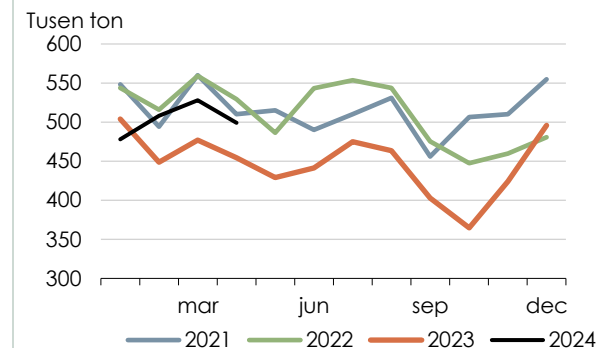
Vi ser en högst ovanlig trend av ökad efterfrågan på grafiskt papper. Som en effekt av den långsiktiga strukturställningen globalt, där grafiskt papper har varit hårt pressat av digitaliserade alternativ, har denna sektor varit i konstant nedgång. Under inledningen av året har nu leveranserna av grafiskt papper ökat cirka 20 procent jämfört med föregående år. Det är visserligen relativt låga nivåer historiskt sett, men ett trendskifte värt att notera.

Till viss del beror nog detta framför allt av ett hemvändande av produktion i samband med situationen i Röda havet. Kostnadsökningarna, men kanske framför allt transportförseningarna, skapar störningar i leveranserna av grafiskt papper från Kina till Europa vilket gör att Europa behöver förlita sig mer på leveranser från den egna marknaden.

De befärade störningarna på containermarknaden med anledning av krisen i Röda havet verkar också realiseras. I tillägg till tidigare prisuppgångar rapporteras nu om köbildning i hamnarna för anlop i Asien, problem med obalanser över containertillgångarna globalt samt brist på tomcontainers i vissa regioner. Detta är en situation som snabbt riskerar sprida sig globalt. För tillfället verkar det

nästan, kortsiktigt gynna den svenska produktionen, men över tid kommer det innebära problem om sjöfrakterna inte räcker till. Efter hand som den ekonomiska konjunkturen återhämtar sig kommer dessutom de globala behoven av transportkapacitet öka.

2.3 Produktion Förpackningsmaterial

Källa: Skogsindustrierna

Betydelsen av att vara självförsörjande

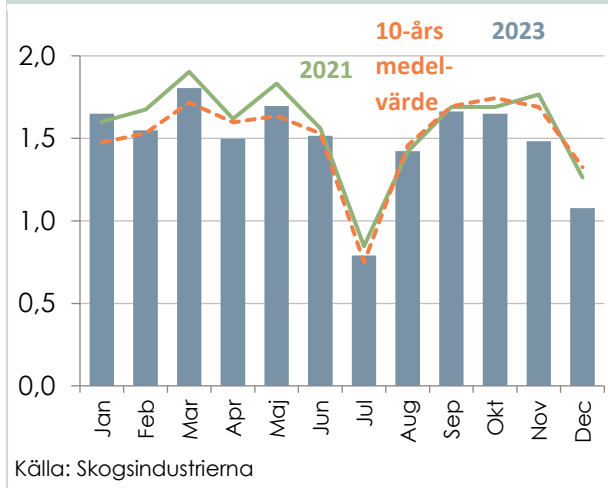
Det är tydligt att utsikterna på pappers- och massamarknaden har börjat utvecklas åt rätt håll, och även leveranserna av andra sortiment, såsom förpackningsmaterial, börjar sakta förbättras.

I förlängningen, när kostnaderna för pappersmassa ökar, innebär det också ett ökat kostnadsläge för papper och kartong. Risken är överhängande för att utvecklingen smittar av sig på fler sortiment.

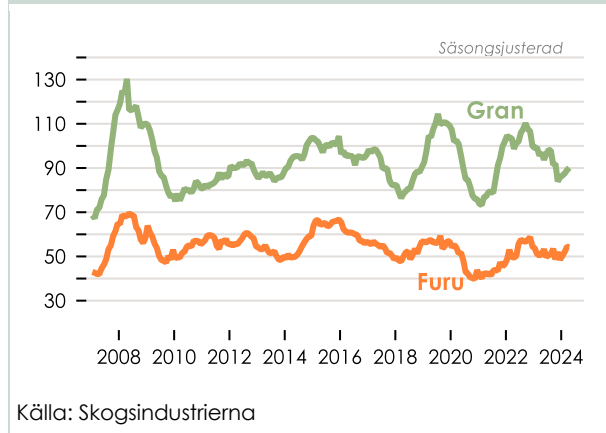
Den något oväntade uppgången i grafiskt papper ger en indikation på betydelsen av egen produktion inom den europeiska marknaden och synliggör riskerna med den globala handeln.

3 Appendix

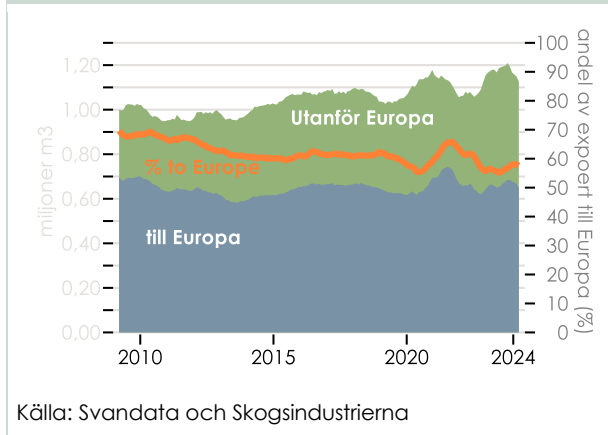
3.1 Produktion trävaror

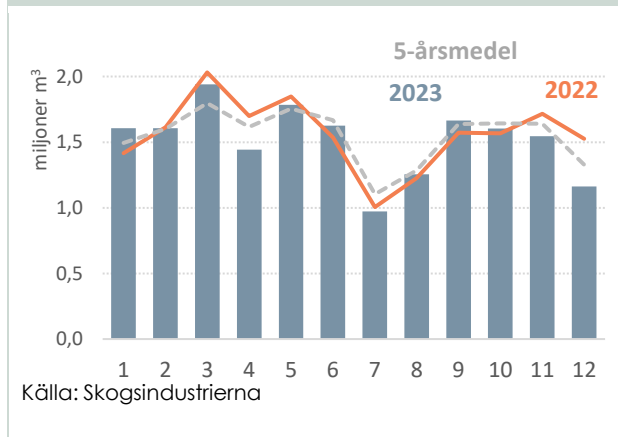
3.4 Lager Trävaror

3.3 Svensk export av trävaror

3.2 Leveranser, svenska sågverk

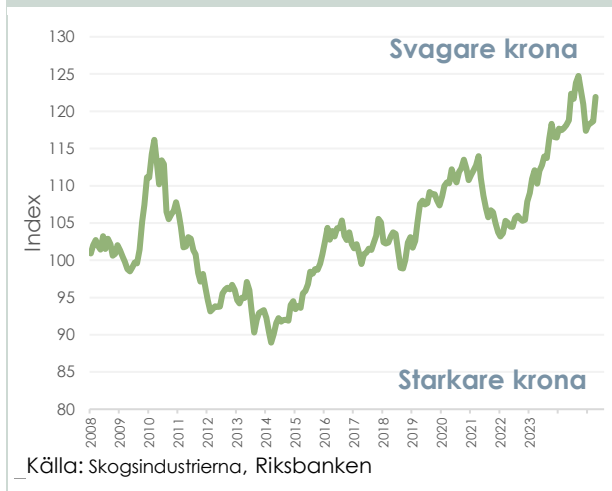

3.5 Export trävaror

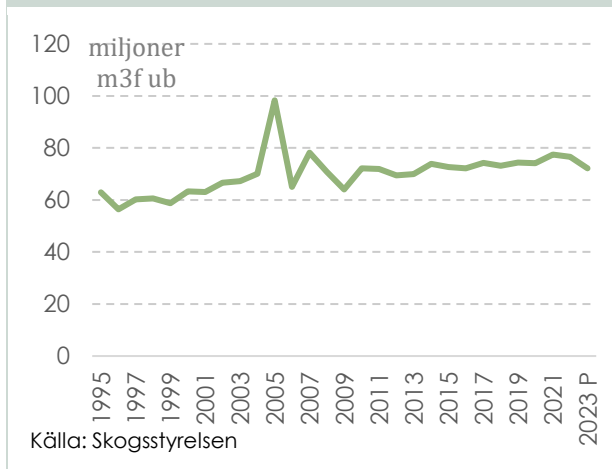
	Januari - mars (1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sågat och hyllat		
Sverige	1 020	-18%
Storbritannien	656	-10%
Tyskland	216	-19%
Norge	159	-10%
Danmark	207	-13%
Nederländerna	266	-16%
Övriga Europa	529	
Europa	2 033	-14%
Egypten	356	5%
Algeriet	79	-39%
Övriga Afrika	97	
Afrika	532	-16%
Mellanöstern	104	-28%
Kina	108	-53%
Japan	201	41%
Övriga Ostasien	99	
Asien	408	-3%
USA	302	17%
Övrigt	35	
Total Export	3 414	-13%

Källa: Skogsindustrierna

3.6 Valutakorg, svenska trävaror

3.7 Avverkning (netto), m³ fast under bark

3.8 Papper och kartong, januari – april 2024

tusen ton	Produktion	% förändring	Leveranser (Export)	% förändring
Grafiskt papper	624	12	569	21,2
Mjukpapper	109	-2,5	62	-1,6
Förpackningspapper	319	9,0	277	3,6
Wellpappmaterial	706	9,9	697	9,8
Kartong för förpackning	988	4,1	935	2,1
Förpackningsmaterial	2 013	6,8	1 909	5,0
Övrigt papper och papp	15	6,8	14	5,3
Totalt	2 762	7,6	2 554	8,1

Källa: Skogsindustrierna

3.9 Leveranser grafiskt papper, januari – april 2024

tusen ton	förändringar jämfört med föregående år	
	tusen ton	%
Totala leveranser	614	93 17,9
Sverige	45	-7 -12,5
Export	569	100 21,2
EU	390	52 15,2
Övr Europa	111	16 16,4
Afrika	27	18 182,2
Asien	32	13 69,4
Nordamerika	3	0 7,1
Latinamerika	5	2 106,7
Oceanien	0,7	-0,7 -53,7

Källa: Skogsindustrierna

3.10 Leveranser förpackningsmaterial, januari – april 2024

tusen ton	förändringar jämfört med föregående år	
	tusen ton	%
Totala leveranser	2 068	105 5,3
Sverige	158	13 9,0
Export	1 909	91 5,0
EU	964	16 1,7
Övr Europa	277	25 9,6
Afrika	92	5 6,4
Asien	367	32 9,4
Nordamerika	117	7 6,2
Latinamerika	85	6 7,7
Oceanien	7	1 19,2

Källa: Skogsindustrierna

3.11 Produktion kemisk massa januari – april 2024

tusen ton	Total massa	% för.	Marknads-massa	% för.
Blekt sulfat barr	1 517	-2,3	1 135	-5,2
Övrig kemisk massa	1 072	6,9	321	12,6
Totalt kemisk massa	3 004	0,7	1 456	-1,8

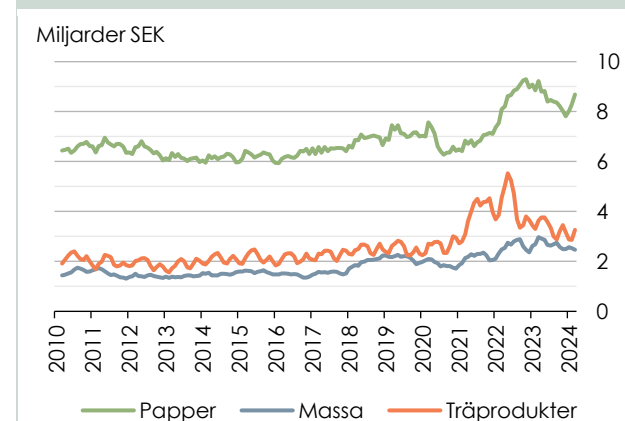
Källa: Skogsindustrierna

3.12 Leveranser av massa januari – april 2024

tusen ton	Export	% för.	Sverige	% för.
Blekt sulfat barr	1 047	2,3	113	19,5
Övrig kemisk massa	261	23,4	49	3,9
Kemisk massa	1 308	5,9	162	14,3
Mekanisk och halvkemisk massa	124	28,8	47	39,7
Totalt massa	1 432	7,6	209	19,2

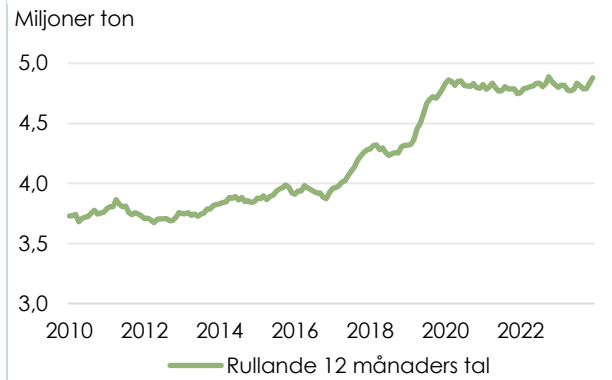
Källa: Skogsindustrierna

3.13 Exportvärden, tre månaders medelvärde

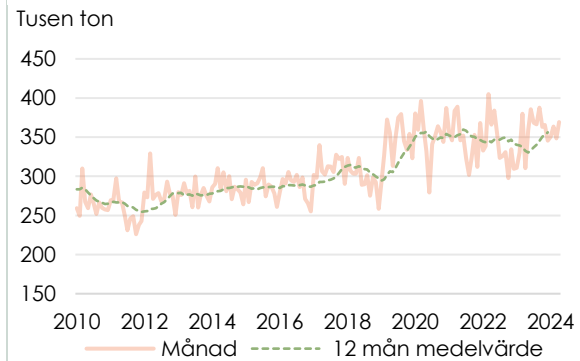
Källa: SCB

3.14 Produktion av marknadsmassa

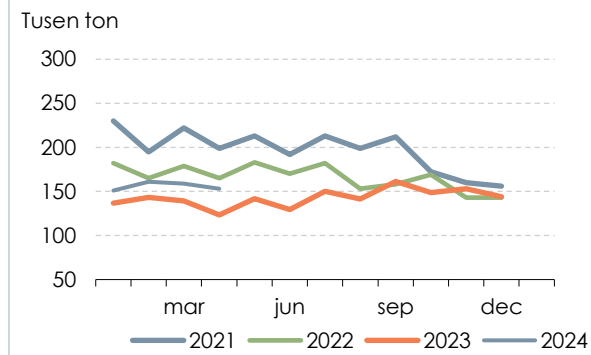
Källa: Skogsindustrierna

3.15 Sveriges export av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna

3.16 Produktion grafiskt papper

Källa: Skogsindustrierna